

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра германської філології

 ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
іноземної та слов'янської філології
_____ А. М. Коваленко
(підпис)
«28» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

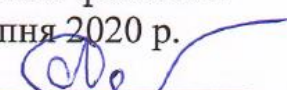
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (німецька))
(шифр і назва)

освітня-програма/програми Середня освіта (Німецька та англійська мови)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології
«28» серпня 2020 р.
Голова
Семенов О.М., д.пед.н., професор

Суми - 2020

Розробник:

Козлова Вікторія Вікторівна кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри германської філології Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

д.ф.н., проф. Школяренко В.І.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3	бакалавр	Обов'язкова/ вибіркова	
		Рік підготовки:	
1-й			
Семестр			
1-й			
Лекції			
20 год.			
Практичні, семінарські			
26год.			
Лабораторні			
год.			
Самостійна робота			
42год.			
Консультації:			
2 год			
Вид контролю: залік			
Загальна кількість годин - 90			

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Професійна діяльність сучасного вчителя іноземної мови та науково-дослідницька діяльність студентів вищих педагогічних навчальних закладів України є складником системи загальної підготовки висококваліфікованих, конкурентоспроможних учителів іноземних мов. У цьому аспекті навчальна дисципліна «Вступ до спеціальності» є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми у циклі професійної підготовки фахівців зі спеціальності 014 „Середня освіта (Мова і література (німецька)). Програма спрямована на набуття базових знань, формування навичок і умінь - компетентностей у галузі освіти; підготовку висококваліфікованих, конкурентоспроможних учителів англійської та німецької /французької мов, які здатні вирішувати типові професійні завдання щодо організації та здійснення навчально-виховного процесу з іноземних мов та володіють професійно вагомими якостями особистості вчителя.

Метою вивчення курсу «Вступ до спеціальності» є теоретичне ознайомлення студентів із майбутньою спеціальністю, її місцем у суспільному виробництві та засобами її оволодіння; формування навичок академічної культури та академічної доброчесності як її складової

Цей курс спрямований на формування у студентів інтегральної компетентності та набору загальних й фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність передбачає здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) школі закладів загальної середньої освіти.

Загальні компетентності передбачають:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК-3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-8. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології у навчанні.

ЗК-9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності передбачають:

- ФК-1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.
- ФК-2. Володіння основами цілепокладання, планування та проектування процесу навчання учнів.
- ФК-3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів.
- ФК-4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).
- ФК-5. Забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.
- ФК-6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.
- ФК-7. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.
- ФК-8. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та методики навчання іноземних мов у практиці навчання у базовій загальноосвітній школі.
- ФК-9. Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської та французької мов як іноземних на підставі вітчизняного й міжнародного досвіду.
- ФК-15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використовувати практичний досвід і мовно-літературний контекст для реалізації цілей освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є освоєння дисциплін з циклу загальної підготовки та наявність знань, навичок та вмінь, отриманих під час вивчення дисциплін професійної підготовки.

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

Знання	ПРЗ-1. ПРЗ-3.	Знає основні історичні етапи розвитку предметної області. Знає та розуміє принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти).
Уміння	ПРУ 1. ПРУ-2. ПРУ-3.	Уміє оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності. Уміє добирати і застосовувати сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків. Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.
Комунікація	ПРК 1. ПРК 4.	Здатний проектувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, ефективно працювати автономно та в команді, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками. Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керується в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

<p>Автономія і відповідальність</p>	<p>ПРА-1. ПРА-3. ПРА-4.</p>	<p>Усвідомлює соціальну значущість майбутньої професії, сформованість мотивації до здійснення професійної діяльності.</p> <p>Здатний діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики.</p> <p>Здатний визначати рівень особистісного і професійного розвитку, моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення.</p>
--	--	--

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	<p>Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань.</p>
В	<p>Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.</p>
С	<p>Недостатньо повне засвоює навчальний матеріал, намагається застосовувати знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але</p>

	допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці. засвоєння матеріалу
Д	Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу.
Е	Частково володіє навчальним матеріалом, не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації має елементарні нестійкі навички виконання завдання
Ф	Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускається суттєві помилки.
FX	Не володіє навчальним матеріалом

Розподіл балів для заліку

Поточний контроль											Сума
Розділ 1					Розділ 2						
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	проект Т	

Поточний контроль											58	100
4	4	4	8	4	4	4	4	8	4	10		
Контроль самостійної роботи											42	
3	3	3	6	3	3	3	3	6	3	6		

Т 1.Т 2 ... Т 8 – теми розділів

4.1.Критерії оцінювання під час аудиторних занять.

4.1.1.Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
4 бали	Студент у повному обсязі викладає вивчений матеріал, дає правильні визначення понять, вільно послуговується науковою термінологією, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтувати свої судження, застосувати знання практично, навести свої приклади, опрацював різні джерела інформації і творчо використав їх при відповіді, виявляє здатність до оригінальних рішень, та вміння аргументовано висловлювати свою точку зору.
3 бали	Студент добре знає теоретичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки
2 бали	Студент відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки. Викладення матеріалу не в повному обсязі, неглибоке володіння теоретичним та практичним матеріалом.
1бал	Студент не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що

	потребують однослівної відповіді.
0 балів	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

4.1.2.Критерії оцінювання практичної самостійної роботи, що передбачена в межах теми семінарських занять:

3 бали Завдання повністю виконані без будь яких помилок.

2 балів Завдання виконані з незначними помилками.

1 бал Завдання виконані с суттєвими помилками.

0 балів Завдання не виконані.

4.1.3.Критерії оцінювання під час підсумкового контролю.

Залік отримує студент, який виконав усі види завдань, визначені у робочій програмі навчальної дисципліни й має достатню кількість балів (60 балів).

4.1.4. Критерії оцінювання проектів «Візитівка моєї спеціальності».

№	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів
1	Відповідність змісту проекту заявленій темі, цілісність та композиційна гармонійність. Необхідна і достатня глибина проникнення у проблему.	3
2	Ступінь розкриття предмету дослідження, наявність узагальнень, обсяг та якість опрацьованих інформаційних джерел, якість ілюстративного матеріалу.	5

3	Розкриття змісту проекту на презентації. Структура та змістовна цінність супровідної презентації Естетика оформлення результатів виконаного проекту (стиль, колір, шрифт, оригінальність, наявність помилок)	5
4	Артистизм і виразність виступу .Уміння відповідати на питання опонентів, лаконічність і аргументованість відповідей кожного члена групи.	3
	Разом	16

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

У відповідності з ОПП при оцінювання результатів навчання з дисципліни «Вступ до спеціальності» застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження з освітньої програми шляхом поетапного поточного контролю (залік).

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з дисципліни «Вступ до спеціальності» є усні відповіді студентів на семінарських заняттях, письмові відповіді в межах практичної самостійної роботи, презентація результатів індивідуального завдання.

Формулювання завдання проекту:

Підготуйте та презентуйте на практичному занятті свій унікальний творчо-інформаційний проект «Візитівка моєї спеціальності» у формі

-мультимедійного продукту;

-відеоролику;

-віртуальної екскурсії;

-електронної газети;

-постеру або колажу (в електронному вигляді із застосуванням медійних технологій їх створення).

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Я студент Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка-

Тема 1. Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка- макаренківська родина однодумців.

Макаренківська родина. Цінності університету. Місія. Візія. Стратегічна позиція. Основні нормативні документи. Елементи корпоративної культури. Історія становлення СумДПУ імені А.С. Макаренка. Гордість і слава університету: досягнення та особистості. Структура університету. Факультет іноземної та слов'янської філології. Історія факультету. Структура факультету. Особливості навчання на факультеті підготовки вчителів іноземної мови.

Тема 2. Організація освітнього процесу в СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Освітньо-кваліфікаційні рівні в Україні. Бакалаврат і магістратура – елементи ступеневої освіти. Освітній процес. Графік навчального процесу. Робочий навчальний план. Індивідуальний навчальний план. Порядок і форми організації освітнього процесу. Денна форма навчання. Заочна форма навчання. Складові освітнього процесу в університеті:- навчальні заняття;- самостійна робота;- практична підготовка;- контрольні заходи. Основні види навчальних занять в університеті:- лекція;- лабораторне, практичне, семінарське, індивідуальне заняття; консультація. Особливості аудиторних занять на факультеті іноземної та слов'янської філології. Позааудиторна робота. Самостійна робота студента. Індивідуальне завдання. Курсова робота. Кваліфікаційна робота. Практична підготовка. Навчальна та виробнича практики. Навчальний час студента. Навчальний семестр. Навчальний курс. Навчальний рік. Навчальні заняття. Навантаження студента. Порядок організації навчання студентів за індивідуальним графіком. Особливості організації навчального процесу із застосуванням елементів дистанційного навчання.

Тема 3. Система контролю і оцінювання знань і вмінь студентів в СумДПУ імені А.С. Макаренка. Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання.

Європейська кредитно-трансферна система (European Credit Transfer System – ECTS). Оцінювання навчальних досягнень студентів. Критерії оцінювання. Поточний контроль. Підсумковий контроль. Шкала оцінювання підсумкового контролю. Залік. Екзамен. Підсумкова атестація. Форми атестації здобувачів вищої освіти. Комплексних кваліфікаційний екзамен. Бакалаврська кваліфікаційна робота. Організація поточного, підсумкового контролю, атестації здобувачів з використанням дистанційних технологій. Неформальна та інформальна освіта: перезарахування результатів. Студентоцентризм. Свобода вибору ВНЗ, спеціальності, вибіркового предметів, теми наукового дослідження і наукового керівника. Процедура вибору студентом навчальних дисциплін. Академічна мобільність. Студент як партнер у пошуку знань. Студент: нерозривність прав і обов'язків. Обов'язки студента; регулювання університетськими положеннями. Адаптація студентів у вузі. Діяльність студентського самоврядування. Сучасне студенство в Україні та світі.

Тема 4. Академічна доброчесність у вищій освіті. Академічна доброчесність і її порушення. Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка.

Академічна культура й етика у вищій освіті. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу. Зміст академічної доброчесності та її соціальне призначення. Принципи та норми академічної доброчесності. Доброчесність викладача та адміністрації як передумова доброчесності студента. Академічна нечесність. Основні прояви академічної нечесності. (Види порушень академічної доброчесності) Методи запобігання академічної нечесності; моральний осуд. Західний досвід покарання за нечесність: Кодекси честі. Етичний кодекс ученого України. Кодекси професійної етики Положення університетів щодо регулювання етичних норм; кодекси честі університетів; правила поведінки студентів: приклад американських вишів. Університетська система забезпечення принципів академічної доброчесності в Україні. Кодекси честі українських вишів. Заходи з попередження порушень академічної доброчесності в освітньо-науковій діяльності закладу вищої освіти. Популяризація академічної доброчесності: досвід українських ЗВО. Інструменти та способи мотивування здобувачів освіти до доброчесної поведінки. Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С. Макаренка. Декларація про дотримання академічної доброчесності. Комісія з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка. Академічна доброчесність у фаховій підготовці вчителя іноземної мови.

Тема 5. Інтелектуальна власність і її порушення. Формування академічної культури.

Інтелектуальна власність. Авторське право. Відкритий доступ до знань. Концепція відкритого дозволу (Open Access) в сучасному інформаційному просторі. Тлумачення поняття плагіат. Академічний плагіат. Умови і причини «епідемії плагіату» в Україні. Університетські положення про запобігання плагіату. Плагіат у цифровому світі. Різноманіття видів плагіату. Виявлення плагіату, антиплагіатні програми. Системи перевірки текстів на запозичення. Практичні поради щодо запобігання плагіату. Цитування. Перефразування. Узагальнення. Культура оформлення наукового тексту. Цитування і Покликання. Загальні правила оформлення посилань в освітніх та наукових роботах. ДСТУ 8302:2015. Міжнародні принципи цитування і покликання). Укладання бібліографії. Бібліографічний пошук. Характеристика інформаційно-пошукових систем. Типи та види пошуку. Пошук інформації в Інтернеті. Пошук в Google, Google Scholar, Google Books.

РОЗДІЛ 2. Система підготовки вчителя іноземних мов сучасної школи в СумДПУ імені А.С.Макаренка

Тема 6. Освітньо-професійна програма. Цикл професійної підготовки: психолого-педагогічні дисципліни.

Освітня програма. Мета освітньої програми. Характеристика освітньої програми. Вимоги до змісту та результатів навчання. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання. Програмні компетентності: Загальні. Фахові. Програмні результати навчання. Зміст та перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність. Обов'язкові компоненти ОП: Цикл загальної підготовки. Характеристика дисциплін. Цикл професійної підготовки. Характеристика дисциплін. Вибіркові компоненти ОП. Характеристика дисциплін. Практична підготовка: Педагогічна практика (навчальна). Виховна практика в літніх оздоровчих таборах. Виробнича педагогічна практика в школі. Педагогічна практика студентів і педагогічне спілкування, його особливості, функції, види. Педагогічне спілкування у професійній діяльності вчителя і норми поведінки вчителя. Спрямованість і зміст психолого-педагогічних дисциплін. Методика навчання іноземних мов і культур. Інноваційні технології навчання іноземних мов.

Тема 7. Цикл професійної підготовки. Мовознавчі дисципліни.

Зміст дисциплін професійного спрямування. Мовознавчі дисципліни. Теоретичний курс з англійської мови. Історичний розвиток мови. Походження англійської мови. Класифікація германських мов. Фонетичний аспект англійської мови. Фонетика як лінгвістична дисципліна. Об'єкт і предмет фонетики. Аспекти вивчення фонетики. Зв'язок фонетики з іншими дисциплінами. Лексичний аспект англійської мови. Лексикологія як наука. Розділи лексикології. Зв'язок лексикології з іншими дисциплінами. Граматичний аспект англійської мови. Граматика як лінгвістична дисципліна. Практична та теоретична граматики. Мова як система та структура. Стилiстичний аспект англійської мови. Предмет і завдання стилістики. Зв'язок стилістики з іншими дисциплінами. Функціональні стилі сучасної англійської мови. Інтерпретація англомовного художнього тексту. Література Великої Британії та США. Країнознавство Великої Британії та США. Практична фонетика англійської мови. Практична граматики англійської мови. Практика усного та писемного англійського мовлення. Практика професійно-орієнтованого англійського мовлення. Друга іноземна мова. Пріоритетні напрями сучасних мовознавчих досліджень.

Тема 8. Організація самостійної роботи студентів. Самоосвіта. Основні види самостійної роботи (підготовка до слухання лекцій, опрацювання лекцій, підготовка до семінарських, лабораторних і практичних занять, заліків, екзаменів, виконання навчально-дослідних завдань тощо). Силлабус. Культура навчальної праці студентів. Раціональний взаємозв'язок аудиторної і самостійної роботи студентів. Наукова організація праці студента. Головні елементи НОП. Техніка пошуку літературних джерел, довідників, бібліографічних видань. Методика користування каталогами, картотекою, довідниково-інформаційними виданнями. Техніка розумової праці. Організація та самоорганізація мовної підготовки. Інтернет-ресурси для вивчення іноземних мов. Працездатність, фактори, що впливають на неї, та умови її збереження. Режим дня, праці та відпочинку. Тайм-менеджмент (технологія управління власним часом). Пам'ять та її значення у професійній діяльності вчителя. Мнемотехніка. Методика підготовки студентів до лекції, семінарського, практичного заняття, до заліків та екзаменів. Опрацювання літератури. Методика роботи з книгою.

Тема 9. Організація науково-дослідної роботи студентів. Правила Академічного письма. Презентація результатів наукового пошуку.

Організація наукової діяльності в СумДПУ імені А.С.Макаренка. Наукові видання. Наукові заходи. Наукові школи. Наукове товариство студентів, аспірантів, молодих вчених. Стипендії, гранти, фонди, програми. Наукові гуртки на факультеті іноземної та слов'янської філології. Система науково-дослідної роботи студентів. Науково-дослідна робота у системі професійної підготовки вчителів іноземної мови: Науково-дослідна робота з актуальних проблем іноземної філології. Науково-дослідна робота з проблем методики викладання предметів з фаху Загальна схема наукового дослідження. Якість інформації в науковому дослідженні. Організація наукової творчості. Методика роботи з інформаційною базою наукового дослідження. Підготовка й написання наукового тексту. Вимоги оригінальності, чіткості, новизни. Структурування тексту. Співпраця з науковим керівником Робота над тезами та доповідями. Оформлення результатів наукового пошуку. Періодичні та неперіодичні мовознавчі видання (загальна характеристика). Презентація результатів наукового пошуку. Усна передача інформації про наукові результати. Доповідь, повідомлення на семінарах, вебінарах, конференціях.

Тема 10. Характеристика сучасного вчителя іноземних мов.

Сучасний студент вищого закладу освіти. Мотиви вибору педагогічної професії. Професійна мотивація студентів до педагогічної діяльності, її

становлення і вдосконалення. Професійний ріст вчителя іноземних мов. Розвиток мотивації до ефективної педагогічної взаємодії та гуманістичної професійної мотивації. Культура мовлення майбутнього фахівця. Комунікативний портрет конкурентоспроможного фахівця. Вчитель іноземної мови Нової української школи Мовленнєва поведінка вчителя іноземної мови. Мистецтво педагогічного спілкування. Комунікація. Структура спілкування. Стили спілкування вчителя іноземних мов. (Педагогічне спілкування у професійній діяльності вчителя і норми поведінки вчителя). Іншомовна комунікативна компетентність майбутнього вчителя іноземної мови. Особливості мовної підготовки здобувачів вищої освіти. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти. Рівні володіння мовою. Сучасна мовна освіта: Мовна освіта у полікультурному суспільстві. Сучасна мовна картина світу. Характеристика основних іноземних мов ООН. Сучасні концепції і тенденції мовної освіти в Європі. Білінгвальна (плюрилінгвальна) мовна освіта. Стратегія і тактика діяльності Ради Європи щодо мовної освітньої політики. Мовне законодавство і мовна політика в Україні. Напрямки розвитку мовної освіти в Україні. Полікультурність українського суспільства. Виховання толерантності.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Консульт	Самост.р		Лекції	Практ.	Консульт	Самост.р
Розділ 1.										
Я студент Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка-										
Тема 1. Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка-макаренківська родина однодумців.	8	2	2		4					
Тема 2. Організація освітнього процесу в СумДПУ імені А.С.	8	2	2		4					

Макаренка.										
Тема 3. Система контролю і оцінювання знань і вмінь студентів в СумДПУ імені А.С. Макаренка. Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання.	8	2	2		4					
Тема 4. Академічна доброчесність у вищій освіті.	12	2	4		6					
Тема 5. Інтелектуальна власність і її порушення. Формування академічної культури.	8	2	2		4					
Розділ 2										
Система підготовки вчителя іноземних мов сучасної школи в СумДПУ імені А.С. Макаренка										
.										
Тема 6. Освітньо-професійна програма. Цикл професійної підготовки: психолого-педагогічні дисципліни.	8	2	2		4					
Тема 7. Цикл професійної підготовки. Мовознавчі дисципліни	9	2	2	2	3					
Тема 8. Організація самостійної роботи студентів.	7	2	2		3					
Тема 9. Організація науково-дослідної роботи студентів. Правила академічного письма. Презентація результатів наукового пошуку.	10	2	4		4					

Тема 10. Характеристика сучасного вчителя іноземних мов.	12	2	4		6					
Усього годин	90	20	26	2	42					

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка- макаренківська родина однодумців.	2	
2	Організація освітнього процесу в СумДПУ імені А.С.Макаренка.	2	
3	Система контролю і оцінювання знань і вмінь студентів в СумДПУ імені А.С.Макаренка. Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання.	2	
4	Академічна доброчесність у вищій освіті.	2	
5	Інтелектуальна власність і її порушення. Формування академічної культури.	2	
6	Освітньо-професійна програма. Цикл професійної підготовки: психолого-педагогічні дисципліни.	2	
7	Цикл професійної підготовки. Мовознавчі дисципліни	2	
8	Організація самостійної роботи студентів.	2	
9	Організація науково-дослідної роботи студентів.	2	
10	Характеристика сучасного вчителя іноземних мов.	2	
Разом		20	

Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка- макаренківська родина однодумців.	2	
2	Організація освітнього процесу в СумДПУ імені А.С.Макаренка	2	
3	Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання в СумДПУ імені А.С.Макаренка	2	
4	Академічна доброчесність і її порушення. Кодекс академічної доброчесності СумДПУ імені А.С.Макаренка.	2	
5	Інтелектуальна власність і її порушення. Академічний плагіат. Формування академічної культури	2	
6	Утвердження та популяризація академічної доброчесності. Академічна доброчесність у фаховій підготовці вчителя іноземної мови.	2	

7	Освітньо-професійна програма. Цикл професійної підготовки: психолого-педагогічні дисципліни.	2	
8	Цикл професійної підготовки. Мовознавчі дисципліни	2	
9	Організація самостійної роботи студентів.	2	
10	Науково-дослідна робота у системі професійної підготовки вчителів іноземної мови. Методика роботи з інформаційною базою наукового дослідження.	2	
11	Правила Академічного письма. Презентація результатів наукового пошуку.	2	
12	Характеристика сучасного вчителя іноземних мов.	2	
13	Презентація проєктів	2	
Разом		26	

Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Тема 1	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №1.	4	
Тема 2	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №2.	4	
Тема 3	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №3.	4	
Тема 4	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №4.	3	
Тема 5	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №5.	3	
Тема 6	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №6.	4	

Тема 7	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №7.	4	
Тема 8	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №8	3	
Тема 9	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №9	3	
Тема 10	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №10	2	
Тема 11	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №11	2	
Тема 12	Підготовка до занять, робота з конспектом та теоретичною літературою. Виконання практичного завдання та завдання для самостійної роботи до Семінарського заняття №12	3	
Тема 13	Підготовка та презентація на практичному занятті унікального творчо-інформаційного проекту «Візитівка моєї спеціальності»	3	
Разом		42	

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету . Міжнарод. благод. Фонд “Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики”; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. Київ; Таксон, 2016. 234 с.
3. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг : , 2019. 130с.
4. Бондаренко С.В. Авторське право та суміжні права / С.В. Бондаренко. – К.: Ін-т інтел. власн. і права, 2008. – 288 с.
5. Бралатан В.П. Професійна етика: навч. посіб. / В.П. Бралатан, Л.В. Гуцаленко, Н.Г. ЗDIRKO. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 252 с.

6. Добко Т. Академічна культура як необхідна передумова ефективного управління сучасним університетом в умовах автономії / Т. Добко // Дух і літера. Спец. вип. «Університетська автономія». – К., 2008. – № 19. – С. 93–102.
7. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. — К.: Академія, 2000.
8. Кульчицька О.О., Дойчик М.В. Академія як простір свободи / О.О. Кульчицька, М.В. Дойчик // Проблеми розвитку науки та освіти: теорія і практика» (м. Київ, 29–30 квітня 2016 р.) / ГО «Інститут освітньої та молодіжної політики»; Наук.-навч. центр прикладної інформатики НАН України. – К.: ГО «ІОМП», 2016. – С. 12–17.
9. Левківська Г. П. Адаптація першокурсників в умовах вищого навчального закладу освіти / Г.П.Левківська, В.С.Сорочинська, В.С.Штифурак. – К., 2000. – 102 с.
10. Левицький В. В. Основи германістики. – Вінниця, Нова книга, 2006. – 192 с.
11. Левицький В. В., Кійко С.В. Практикум до курсу «Вступ до германського мовознавства». –Вінниця, НОВА КНИГА, 2003. – 192 с.
12. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Method.rekom.dlya-ZVO_pidtrimka-AD.pdf
13. Методичні рекомендації до написання курсових робіт з іноземної філології / укладачі: В.В. Козлова, О.В. Багацька. – Суми : ФОП Цьома С.П., 2019. – 40 с.
14. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. 44 с.
15. Рижак Л. Євроінтеграція вищої освіти України: аксіологічний вимір / Л. Рижак // Вісник Львівського національного університету імені Івана Франка. Серія «Філософські науки». – Львів, 2008. – Вип. 11. – С. 27–37.
16. Ромакін В.В. Академічна етика як передумова верховенства права / В.В. Ромакін // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогіка». – Миколаїв, 2006. – Вип. 33. – Т.46. – С. 174–179.
17. Право інтелектуальної власності: акад. курс: підруч. для студ. вищих навч. закладів. Київ: Вид. дім «Ін Юре», 2007. 696 с.
18. Основи наукового мовлення: навч.-метод. посіб. / уклад.: О.А. Бобер, С.А. Бронікова, Т.Д. Єгорова та ін.; за ред. І.М. Плотницької, Р.І. Ленди. – К.: НАДУ, 2012. – 48 с.
19. Семеног О.М. Культура наукової української мови: навч. посіб. / О.М. Семеног. – 2-ге вид., стереотип. – К.: ВЦ «Академія», 2012. – 216 с.
20. Семеног О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. / О.М. Семеног, О.Л. Фаст. – Суми, 2015. – 220 с.
21. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
22. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. – К., 2016. – 61 с.
23. Хоружий Г.Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти / Г.Ф. Хоружий. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. – 320 с.

24. Ходаківський Є.І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посіб. / Є.І. Ходаківський, В.П. Якобчук, І.Л. Литвинчук. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 276 с.
25. Яхонтова Т.В. Основи англomовного наукового письма: навч. посіб. для студентів, аспірантів і науковців / Т.В. Яхонтова. – 2-ге вид. – Львів: ПАІС, 2003. – 220 с.
26. Я — студент : навч. посіб. / [Огнев'юк В.О., Жильцов О.Б., Караман С.О. та ін. ; за заг. ред. Огнев'юка В.О.]. — 4-те вид., зі змінами. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. — 278 с.

27.

Додаткові:

1. Бойко Р.В. Без компіляцій і плагіату! / Р.В. Бойко, М.О. Фролов // Бюлетень ВАК України. – К., 2008. – № 12. – С. 11–13.
2. Бути вчителем: Навчально-методичний посібник з курсу „Вступ до спеціальності” / Укладач О.В. Більська. – Вінниця: ТД «Едельвейс и К», 2012. – 296 с.
3. Буяльська Т. Б., Прищак М. Д., Теоретичні аспекти адаптації студентів 1-го курсу до навчання у ВНЗ
https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9291/Теоретичні_аспекти_адаптації_студентів_1-го_курсу_до_навчання_у_ВНЗ.pdf?sequence=1&isAllowed=y
4. Гапон Н. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності: крос-культурний аналіз / Н. Гапон, А. Худзіцка-Чупала, А. Лупіна-Вегенер // Вісник Львівського університету. Серія «Філософські науки». – Львів, 2013. – Вип. 16. – С. 241–248.
5. Дикань С.А. Плагіат в освіті: походження, причини та шляхи подолання / С.А. Дикань // Безпека життєдіяльності: всеукр. наук.-попул. журн. – К., 2007. – № 5. – С. 16–20.
6. Закон України «Про вищу освіту»
7. Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України / А. Ковальова // Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики: зб. наук. пр. – К., 2013. – Ч. 21: Електронні інформаційні ресурси. – С. 61–71.
8. Лайберг М., Немоловська Т. Списування: український і американський досвід // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 269–271.
9. Нова українська школа: poradник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К., 2017. — 206 с.
10. Методичні рекомендації до написання наукової праці./укл. В. В. Васильєв. – Дніпропетровськ: ДДУ, 2000. – 26 с.
11. Методичні рекомендації до організації проектів у викладанні англійської мови професійного спрямування [Електронне видання]: / Уклад.: Ю.Е. Лавриш, К.О. Галацин. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 54 с.

12. Плагіат у студентських роботах: методи виявлення та запобігання: метод. посіб. / за ред. Н.В. Стукало. – Дніпропетровськ: ДНУ імені Олеся Гончара, 2013. – 44 с.
13. Національна доктрина розвитку освіти. –К., 2002. -24с.
14. Лайберг М., Немоловська Т. Списування: український і американський досвід // Прозорість і корупція в системі вищої освіти України: зб. матер. конф. (21–22 листоп. 2002 р., м. Львів). – К.: Таксон, 2003. – (Серія «Вища освіта в сучасному світі»). – С. 269–271.
15. Цокур О.С. «Кодекс честі» в системі вищої освіти США / О.С. Цокур // Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки». – Черкаси, 2009. – Вип. 150. – С. 57–62.

Нормативна база СумДПУ імені А.С. Макаренка

1. Стратегія https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/strategiya__b57d5.pdf Історія створення університету <https://sspu.edu.ua/pro-universitytet>.
2. Положення про організацію освітнього процесу у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка
3. Положення про застосування елементів дистанційного навчання
4. Положення про проведення практики студентів Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
5. Положення про порядок оцінювання знань студентів у Європейській кредитно-трансферній системі (ЄКТС) організації освітнього процесу
6. Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті
7. Положення про вільний вибір навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
8. Положення про академічну мобільність студентів СумДПУ
9. Положення про науково-дослідну роботу
10. https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/documents/polozhennya_pro_naukovo-doslidnu_robotu_studentiv_5515f.pdf
11. Кодекс академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_6c82c.pdf
12. Про комісію з питань етики та академічної доброчесності Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка https://sspu.edu.ua/images/2019/manual/polozhennya_pro_komisiyu_z_pitan_etiki_ta_akadem_dobrochesnosti_f788c.pdf
13. Положення про курсову роботу у СумДПУ імені А.С. Макаренка
14. Порядок організації поточного і підсумкового контролю з використанням дистанційних технологій https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/por_org_kontrolyu_z_vik_distanc_tehn_75d2b.pdf
15. Про систему забезпечення академічної доброчесності https://sspu.edu.ua/images/2020/doc/polozhennya_pro_sistemu_zabezpechennya_akademichnoyi_dobrochesnosti_u_osvitno-naukoviy_diyalnosti_56ed3.pdf

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Academic Conduct Policy. Harvard University Graduate School of Design Resource Center. URL: <http://www.gsd.harvard.edu/resources/academic-conduct/>
2. Academic Integrity Violations: The UC San Diego Response. URL: https://academicintegrity.ucsd.edu/_files/Sanctioning-Guidelines.pdf
3. Avoiding Plagiarism, Self-plagiarism, and Other Questionable Writing Practices: A Guide to Ethical Writing. URL: <https://ori.hhs.gov/avoiding-plagiarism-self-plagiarism-and-other-questionable-writing-practices-guide-ethical-writing>
4. Вебінар “Академічна доброчесність: студентські ініціативи”. Режим доступу: <https://saiup.org.ua/#DUG9Maww-Nw>
5. Досвід країн закордону у сфері студентського самоврядування: <https://ridna.ua/2011/01/praktyka-studentskogo-samovryaduvannya-za-kordonom/>
6. Інформаційний бюлетень “Студентський Плагіат, частина 1. Хто винен?”. Режим доступу: <https://saiup.org.ua/wp-content/uploads/2020/02/Integrity-bulletin-05.pdf>
7. Вебінар на тему «Короткі поради: Оформлення списків джерел. Цитування та посилання» - Режим доступу: <https://saiup.org.ua/novyny/korotki-porady-oformlennya-spyskiv-dzherel-tsytuvannya-ta-posylannya/>.
8. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Інформаційний бюлетень Випуск № 2 Листопад 2019 р. «Плагіат = Порухення авторських прав?» - Режим доступу: <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-infobulletin-2/>.
9. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Інформаційний бюлетень Випуск № 4 • Грудень 2019 р. Режим доступу: <https://www.skeptic.in.ua/wp-content/uploads/Integrity-bulletin-04.pdf>
10. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». – Назва з екрану. – Режим доступу: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf.
11. Звіт про результати моніторингу прозорості антикорупційної політики закладів вищої освіти України «Індекс прозорості антикорупційної політики закладів вищої освіти (2017)». URL: http://europrojects.org.ua/home/projects/compliance/transparency_index/
12. Маккейн Д., Павела Г. Принципова боротьба за академічну доброчесність — думка професорів Центру академічної доброчесності. URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/pryntsyrova-borotba-za-akademichnu-dobrochesnist-dumka-profesoriv-tsentru-akademichnoyi-dobrochesnosti/>
13. <http://www.saiup.org.ua/resursy/pryntsyrova-borotba-za-akademichnu-dobrochesnist-dumka-profesoriv-tsentru-akademichnoyi-dobrochesnosti/>
14. Стадний Є. Деякі рекомендації щодо впровадження етичних кодексів в українських вищих навчальних закладах. URL: <http://www.saiup.org.ua/resursy/rekomendatsiyi-shhodo-vprovadzhennya-etychnyh-kodeksiv-v-ukrayinskyh-vyshhyh-navchalnyh-zakladah/>
15. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Київ: НБУВ, 2013-2015. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua – Назва з екрану.
16. Етичний кодекс ученого України. URL: <https://www.znu.edu.ua/etychnyj-kodex-uchenogo-Ukrainy.pdf>

17. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]: [політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., що надходять у фонд НПБ України]. – Електронні дані (803 438 записів). – Київ: Нац. парлам. б-ка України, 2002-2015. – Режим доступу: catalogue.nplu.org . – Назва з екрана.
18. Професійний саморозвиток педагога. – [Електронний ресурс] Режим доступу: http://osvita.ua/school/lessons_summary/administration/40495/
19. Bob Mosher. Пять мифов о неформальном обучении / Mosher Bob. – [Электронный ресурс] Режим доступа: <http://www.smart-edu.com/pyat-mifov-o-neformalnom-obuchenii.html>
20. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) - Американські Ради. – Назва з екрану. – Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/>.
21. Український інститут інтелектуальної власності [Електронний ресурс]:

**9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення,
використання яких передбачає навчальна дисципліна
(за потребою)**

Не має потреби